

Nr 189

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, att inbetala vissa ersättningar för gatumark.

(4:e avd.)

I propositionen nr 187 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 13 oktober 1961, föreslagit riksdagen medgiva, att städer och stadsliknande samhällen, vilka jämlikt förordningen den 30 juni 1943 om statsbidrag till städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, för tillhandahållande av mark för allmän väg m. m. erhållit eller kan komma att erhålla statsbidrag för nämnda ändamål, befrias från skyldighet att till statsverket inbetala ersättning för gatumark.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 14 februari 1961 hemställt om Kungl. Maj:ts medverkan till att städer eller stadsliknande samhällen, vilka erhållit eller kan komma att erhålla statsbidrag i anledning av bestämmelserna i 1943 års förordning, befrias från skyldigheten att till statsverket redovisa ersättningar för gatumark.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 3 och 4).

Departementschefen har i frågan anfört följande.

Vid vägväsendets förstatligande utfärdades bl. a. förordningen den 30 juni 1943 om statsbidrag till städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, för tillhandahållande av mark för allmän väg m. m. Enligt denna förordning skulle stad eller samhälle, där kronan var väghållare, erhålla statsbidrag — i regel med 80 % — för värdet av mark, som staden eller samhället tillhandahållit för byggande av allmän väg inom stadsplanlagt område. Bidrag skulle också utgå för byggnader på marken, inträngsersättningar samt vissa rättegångskostnader m. m. Stad eller samhälle, som erhållit statsbidrag för tillhandahållande av mark och som enligt bestämmelserna i byggnadslagen tillika uppburit ersättning för marken av vederbörande tomtägare, hade skyldighet att till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inbetala så stor del av ersättningen, som statsbidraget utgjort av stadens eller samhällets kostnader för markens tillhandahåll-

lande. Om staden eller samhället eftergivit rätten till ersättning av tomt-ägare, ålåg det staden eller samhället att gottgöra statsverket härigenom tillskyndad skada.

Nämnda förordning upphörde att gälla den 1 januari 1961. Bestämmelserna i förordningen skall dock fortfarande tillämpas å byggnadsföretag, som påbörjats före denna tidpunkt. I fråga om företag, som påbörjats efter ingången av år 1961, gäller att full ersättning i princip utgår för hela mark-anskaffningskostnaden. Skyldighet föreligger icke längre för stad eller samhälle att till statsverket inleverera eventuellt uppburen ersättning för gatumark.

Under åren 1944—1960 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ca 200 fall utbetalat statsbidrag med tillhoppa drygt 8 milj. kr. Ett mindre antal bidragsärenden återstår fortfarande att avgöra. De redan utbetalade bidragen avser huvudsakligen ersättningar för inlösen och flyttningar av byggnader o. d., och endast en ringa del utgör ersättningar för mark.

I praktiken har de städer och samhällen som erhållit statsbidrag icke annat än i enstaka undantagsfall kunnat förmås att avlämna redovisning för gatumarksersättningar. Orsaken torde främst vara den att man saknat nödig expertis för att tillämpa byggnadslagets ganska invecklade ersättningsbestämmelser. Dessutom skulle utredningskostnaderna säkerligen i många fall överstiga ersättningsbeloppen.

I propositionen nr 81 till 1960 års riksdag, vilken ligger till grund för nu gällande bestämmelser om bestridandet av kostnader för vägbyggnadsföretag i stadsplanelagda områden, framhöll jag bl. a. att frågan om gatumarksersättning i samband med att kronan ersätter stad eller samhälle värdet av mark, som anskaffats för väg eller gata, icke hade någon större ekonomisk betydelse. Med hänsyn till bl. a. detta förhållande ansåg jag mig kunna tillstyrka att avdrag för gatumarksersättning i fortsättningen icke skulle ske i städer och samhällen, där kronan är väghållare. Enligt min mening talar starka praktiska skäl för att också de städer och samhällen, som på grund av 1943 års förordning erhållit eller kan komma att erhålla statsbidrag, för framtiden befrias från skyldighet att till statsverket inbetala dem tillkommande gatumarksersättningar. Under hand har jag inhämtat att statens fordringar på grund av den äldre förordningens bestämmelser om skyldighet att inbetala ersättningar för gatumark enligt en gjord uppskattning totalt icke torde uppgå till mera än 20 000 kr. Därtill kommer, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför, att kostnaderna för att indriva ersättningarna troligen skulle komma att överstiga de belopp, som skulle komma att inbetalas till statsverket.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må medgiva, att städer och stadsliknande samhällen, vilka jämlikt förordningen den 30 juni 1943 om statsbidrag till städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, för tillhandahållande av mark för allmän väg m. m. erhållit eller kan komma att erhålla statsbidrag för tillhandahållande av mark för allmän väg, befrias från

skyldighet att till statsverket inbetala ersättning för gatu-
mark.

Stockholm den 5 december 1961

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Per Jacobsson, Ragnar Bergh, Rikard Svensson, Söderberg, Nils Theodor Larsson och Bertil Petersson; samt

från andra kammaren: herrar Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herrar Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, fröken Karlsson, herrar Andersson i Knäred, Carbell, Fagerlund, Löfroth och Bohman.